

Västerbottens län

Kvinnor & män I BELYSNING

2005–2006

Innehåll

Befolkning.....	5
Livsmönster	15
Utbildning.....	27
Förvärvsarbete	34
Ekonomi.....	53
Hälsa.....	59
Makt.....	62
Lag och rätt.....	70

Producerad av SCB och Genusforum, Länsstyrelsen
Kontaktpersoner: Margareta Berggren, Länsstyrelsen
Layout: Ateljén, SCB
Omslagsfoto: Mikael Lundgren/Norrlandia

www.ac.lst.se/jamstalldhet

© Länsstyrelsen i Västerbottens län
Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2006.02

Förord

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att arbeta för att de nationella målen i jämställdhet får genomslag i länet genom att i allt vårt arbete integrera ett könsperspektiv i ordinarie verksamhet.

Frågor som är nödvändiga att ställa sig är på vilka grunder vilar de beslut vi tar som påverkar kvinnors och mäns livsutrymme i Västerbottens län. Att ta reda på och synliggöra var kvinnor respektive män bor i vårt län, hur vi bor, hur gamla vi är, vilken utbildning vi har, vad vi arbetar med, hur mycket lön vi får för vårt arbete, hur många kvinnor respektive män som är aktiva i våra politiska församlingar.

Det är viktiga uppgifter som underlag för den analys som skall ligga till grund för att kunna uppnå ett jämställt samhälle, ett jämställt Västerbotten. För jämställdhet handlar om kvinnors och mäns lika rätt, lika möjlighet och lika skyldighet inom livets alla områden.

I den här faktaboken med statistik från SCB ger vi möjlighet till att skapa en grund i jämställdhetsarbetet. Du kan med hjälp av bokens innehåll få syn på det "könsliga landskapet" och upptäcka skillnader i kvinnors respektive mäns livsvillkor. Använd statistiken med fördel vid projektansökningar, i skolarbetet, i det politiska livet.

Finansiering har skett via länsstyrelsen och EU:s strukturfonder.

Margareta Berggren
Jämställdhetsdirektör

Jämställdhet

Innebär att kvinnor och män har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att:

- Ha ett arbete som ger ekonomiskt oberoende
- Vårda hem och barn
- Delta i politiska, fackliga och andra aktiviteter i samhället.

Ordet jämställdhet brukar i Sverige avgränsas till förhållandet mellan kvinnor och män. Jämlikhet är däremot ett vidare begrepp. Det avser rättvisa förhållanden mellan alla individer och grupper i samhället och utgår ifrån att alla människor har lika värde oavsett kön, etnicitet, religion, social tillhörighet m.m. Jämställdhet är en av de viktigaste jämlikhetsfrågorna.

Kvantitativ och kvalitativ jämställdhet

Den kvantitativa aspekten avser en jämn fördelning mellan kvinnor och män inom alla områden i samhället såsom skola, arbetsliv, aktiviteter på fritiden och maktpositioner. Jämn könsfördelning i en grupp innebär att andel kvinnor respektive män ligger mellan 40 och 60 procent.

En jämn könsfördelning är inte tillräcklig för att uppnå jämställdhet. Det krävs också att både kvinnors och mäns kunskaper, erfarenheter och värderingar tas tillvara – den kvalitativa jämställdheten.

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004

Nationell och regional organisation

- Jämställdhetsministern samordnar regeringens jämställdhetspolitik. Varje minister är ansvarig för sitt politikområde.
- Jämställdhetsenheten svarar under jämställdhetsministern för samordning av regeringens jämställdhetsarbete och särskilda jämställdhetsåtgärder och för att utveckla metoder för att genomföra regeringens jämställdhetspolitik.
- På länsstyrelsen i varje län finns en särskild sakkunnig i jämställdhet.
- I Västerbottens län finns en länsdelegation i jämställdhet med representanter från centrala aktörer inom privat och offentlig sektor.
- Jämställdhetsombudsmannen (JämO) ser till att jämställdhetslagen efterlevs.

Källa: På tal om kvinnor och män 2004, SCB samt Länsstyrelsen Västerbotten.

Könsmaktordning

”Vi måste vara medvetna om att det råder en könsmaktordning, att kvinnor är underordnade och män är överordnade, och vilja förändra den. Det innebär också att regeringen betraktar manligt och kvinnligt som ”sociala konstruktioner”, dvs. könsmonster som skapas utifrån uppfostran, kultur, ekonomiska rammar, maktstrukturer och politisk ideologi.”

Källa: Jämt och Ständigt, Regeringens skrivelse 2002/03:140

Så långt har vi hunnit

- 1845 Lika arvsrätt för kvinnor och män genomförs.
- 1858 Ogift kvinna över 25 år kan få bli myndig efter domstolsbeslut. Gifter hon sig blir hon åter omyndig.
- 1863 Ogift kvinna blir myndig vid 25 års ålder.
- 1884 Ogift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
- 1921 Gift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
- 1945 Riksidrottsförbundet var tvunget att acceptera och ansluta kvinnor inom idrotten.
- 1951 Kvinnan får behålla sitt svenska medborgarskap även om hon gifter sig med en utländsk medborgare.
- 1975 FN:s kvinnoår.
- 1976 FN:s internationella kvinnoår tionde inleds.
- 1980 Ny lag om tronföljd. Förstfödda dottern eller sonen till monarken ska ära tronen.
- 1982 Statliga bidrag till kvinnoorganisationer.
- 1985 FN:s kvinnoår tionde avslutas. Strategier till år 2000 antas.
- 1988 Riksdagsbeslut om femårig nationell handlingsplan för jämställdhet.
- 1989 Nordisk handlingsplan för jämställdhet.
- 1992 Ny jämställdhetslag.
- 1994 Reviderad jämställdhetslag. Riksdagsbeslut om ny nationell policy för jämställdhet. Jämställdhetsstatistiken blir officiell statistik.
- 1995 FN:s fjärde kvinnokonferens. Den hålls i Peking. Lag om registrering av partnerskap. Länsexperter för jämställdhetsfrågor tillsätts.
- 2000 FN:s specialsession, Kvinnor 2000: jämställdhet, utveckling och fred inför 2000-talet. Nationellt råd för kvinnofrid inrättas.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps bl.a. vad avser jämställdhetsanalys av löner.
- 2004 En utredning tillsätts om översyn av jämställdhetspolitiken. Regeringen beslutar om handlingsplan för jämställdhetsintegrering inom Regeringskansliet.

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004 samt Länsstyrelsen

Folkmängd efter kommun 31 dec 2005

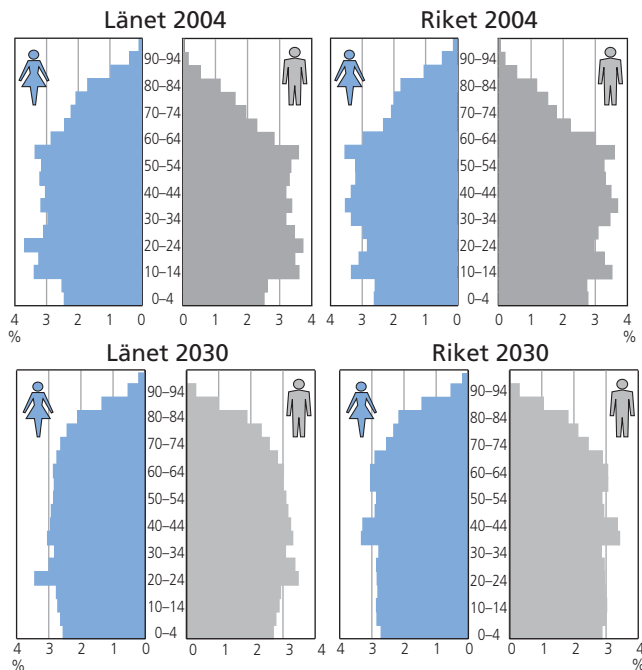
Antal

	Kvinnor	Män	Totalt
Bjurholm	1 245	1 308	2 553
Dorotea	1 502	1 580	3 082
Lycksele	6 407	6 294	12 701
Malå	1 690	1 731	3 421
Nordmaling	3 705	3 765	7 470
Norsjö	2 189	2 277	4 466
Robertsfors	3 481	3 585	7 066
Skellefteå	35 982	35 928	71 910
Sorsele	1 402	1 503	2 905
Storuman	3 172	3 335	6 507
Umeå	55 640	55 118	110 758
Vilhelmina	3 583	3 744	7 327
Vindeln	2 878	2 874	5 752
Vännäs	4 232	4 180	8 412
Åsele	1 643	1 679	3 322
Länet	128 751	128 901	257 652
Riket	4 561 202	4 486 550	9 047 752

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

I de fyra största kommunerna Lycksele, Skellefteå, Umeå och Vännäs bor det fler kvinnor än män, i övriga kommuner är männen fler. I länet som helhet finns fler kvinnor än män.

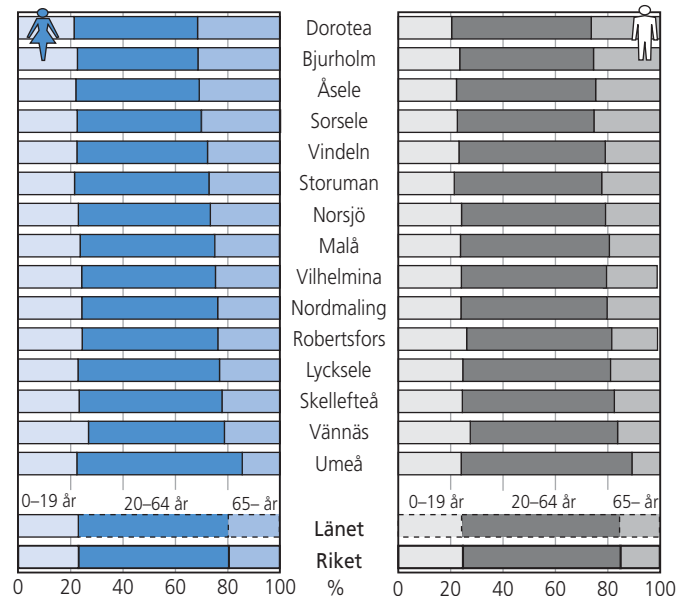
Folkmängd efter ålder 2004 och prognos för 2030

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

I länet finns det fler män än kvinnor i alla åldrar under 60 år. Från 60 år är det tvärtom. I riket är motsvarande åldersgräns 65 år. År 2030 förväntas befolkningen vara äldre än den är nu.

Folkmängd i kommunerna efter ålder 2005

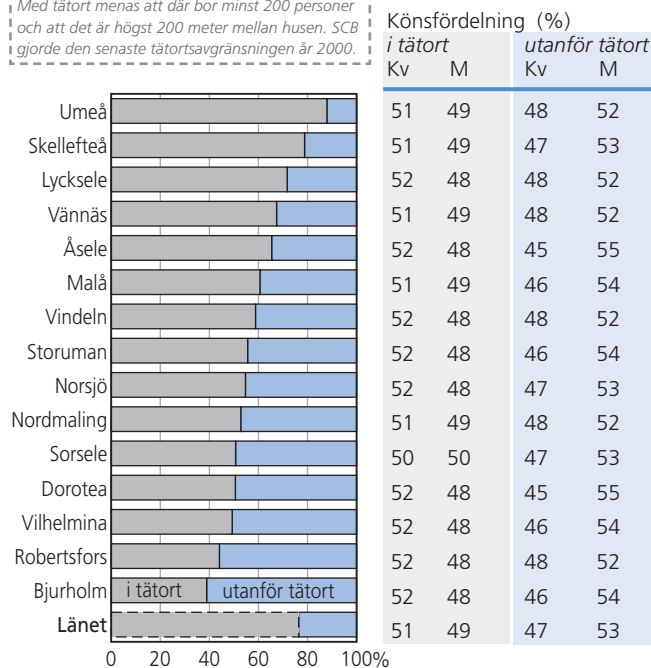

Källa: Befolkningsstatistik

Länets åldersfördelning är i stort som i riket för både kvinnor och män. I Dorotea, Nordmaling och Storuman är andelen som är under 20 år högre bland kvinnor än bland män. I Bjurholm är nästan var tredje kvinna och drygt var fjärde man 65 år eller äldre.

Befolkningen i och utanför tätorter 2004

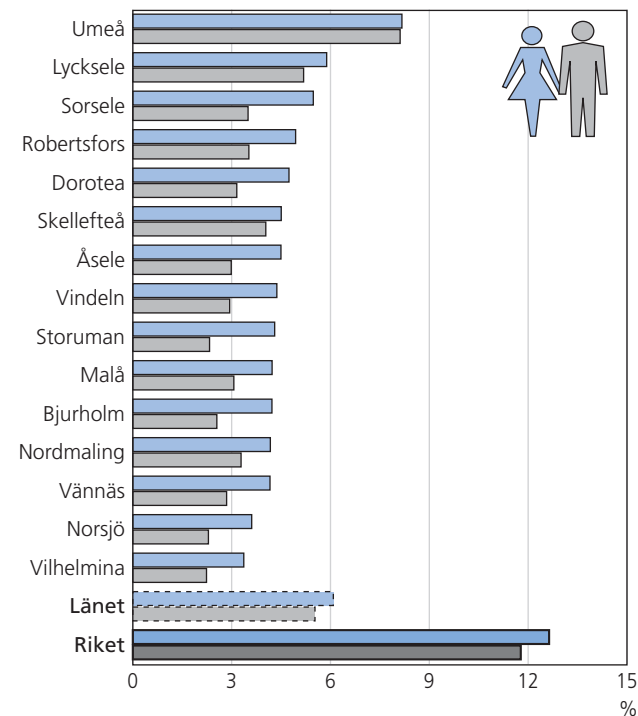
Med tätort menas att där bor minst 200 personer och att det är högst 200 meter mellan husen. SCB gjorde den senaste tätortsavgränsningen år 2000.

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

I alla kommuner i länet bor det fler kvinnor än män inne i tätorterna. Utanför tätorterna bor det fler män än kvinnor. Det gäller särskilt i Dorotea, Åsele, Storuman, Vilhelmina, Bjurholm och Malå.

Utrikes födda i kommunerna 31 dec 2004

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Länet har en lägre andel utrikes födda jämfört med riket i genomsnitt. Andelen kvinnor som är utrikes födda är alltid högre än andelen män.

Befolkningen efter nationell bakgrund 2004

	Antal Länet		Procentuell fördelning			
	Kvinnor	Män	Länet		Riket	
			Kv	M	Kv	M
Inrikes födda						
med två inrikes födda föräldrar	114 125	114 296	89	89	78	78
med en inrikes och en utrikes född förälder	5 201	5 533	4	4	6	7
med två utrikes födda föräldrar	1 394	1 406	1	1	3	4
Utrikes födda	7 824	7 096	6	6	13	12
varav						
Bosättningstid i Sverige						
0–4 år	1 999	2 092	2	2	2	2
5– år	5 485	4 834	4	4	10	9
Uppgift saknas	340	170	0	0	0	0
Totalt	128 544	128 331	100	100	100	100
Utrikes födda efter största invandningsland i länet						
Finland	2 299	1 414	29	20	19	15
Iran	467	626	6	9	4	5
Norge	474	313	6	4	4	4
Irak	295	429	4	6	6	7
Indien	272	238	3	3	1	1
Övriga utrikes födda	4 017	4 076	51	57	65	68
Totalt	7 824	7 096	100	100	100	100

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

In - och utflyttningar 2004

Antal

	Inflyttade		Utflyttade		Flyttn.överskott	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	73	58	45	46	28	12
Dorotea	82	59	103	84	-21	-25
Lycksele	263	233	259	225	4	8
Malå	58	56	67	75	-9	-19
Nordmaling	114	123	170	152	-56	-29
Norsjö	80	61	65	53	15	8
Robertsfors	167	183	145	144	22	39
Skellefteå	910	980	893	869	17	111
Sorsele	70	67	66	62	4	5
Storuman	115	111	103	123	12	-12
Umeå	3 505	3 218	2 994	2 741	511	477
Vilhelmina	109	97	161	153	-52	-56
Vindeln	123	118	154	147	-31	-29
Vännäs	233	238	219	225	14	13
Åsele	60	52	63	61	-3	-9
Länet	4 140	3 875	3 685	3 381	455	494

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

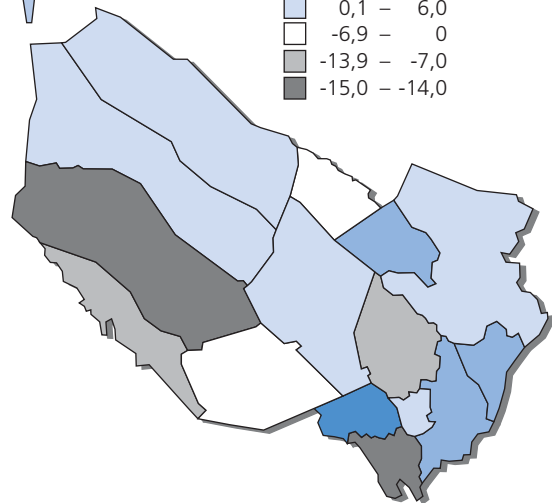
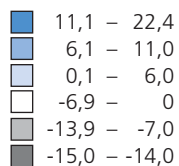
Det flyttade in fler kvinnor än män till alla kommuner utom Skellefteå, Robertsfors, Nordmaling och Vännäs. Fler kvinnor än män flyttade ut från alla kommuner utom Storuman, Malå, Vännäs och Bjurholm.

Bland både kvinnor och män uppvisade Umeå det största överskottet medan Vilhelmina och Nordmaling hade det största underskottet.

Flyttningsnetto 2004

Kvinnors flyttnetto

Flyttningsnetto = $(\text{inflyttade} - \text{utflyttade}) / 1000$
av medelfolkmängden

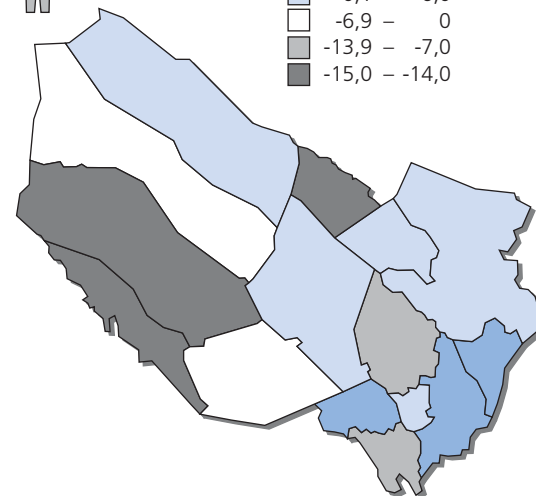
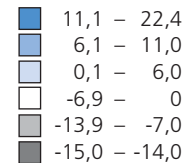
Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Bjurholm hade det största flyttningsöverskottet bland kvinnorna. Sex kommuner hade ett underskott, varav det största fanns i Vilhelmina och Nordmaling.

Flyttningsnetto 2004

Mäns flyttnetto

Flyttningsnetto = $(\text{inflyttade} - \text{utflyttade}) / 1000$
av medelfolkmängden

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Robertsfors visade det största flyttningsöverskottet bland männen. Vilhelmina och Dorotea hade det största underskottet.

Flyttningsöverskott inom/utanför länet 2004

Antal inflyttningar – utflyttningar

	Inom länet		Till/från länet		Till/från utlandet	
	Kvinnor från övriga kommuner i länet	Män från övriga kommuner i länet	Kvinnor från övriga län	Män från övriga län	Kvinnor från utlandet	Män från utlandet
Bjurholm	10	4	11	2	7	6
Dorotea	3	-3	-27	-28	3	6
Lycksele	-10	3	-24	-26	38	31
Malå	-14	-26	-3	6	8	1
Nordmaling	-32	-22	-29	-11	5	4
Norsjö	3	11	8	-4	4	1
Robertsfors	1	32	2	-3	19	10
Skellefteå	-43	-32	-32	19	92	124
Sorsele	-13	-10	-16	-8	33	23
Storuman	-8	-11	12	-9	8	8
Umeå	180	146	126	29	205	302
Vilhelmina	-38	-30	-23	-26	9	0
Vindeln	-24	-43	-11	11	4	3
Vännäs	0	-12	2	15	12	10
Åsele	-15	-7	4	-8	8	6
Länet	0	0	0	-41	455	535

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

För de flesta kommunerna sker den största flyttningen inom länet. Umeå drar till sig flest människor.

Fler män flyttade från länet än till länet. För kvinnor var in- och utflyttarna till länet lika många. Inflyttningen från utlandet var större än utflyttningen till utlandet.

Så långt har vi hunnit

- 1901 Kvinnor får rätt till ledighet i fyra veckor utan lön vid barnsbörd.
- 1921 Kvinnan och mannen blir jämställda i den nya giftermålsbalken.
- 1938 Preventivmedel tillåts.
- 1939 Förvärvsarbetsande kvinnor får inte avskedas på grund av havandeskap, förlösning eller giftermål.
- 1950 Båda föräldrarna blir förmyndare för barnet.
- 1955 Lagstadgad betald ledighet för yrkesarbetsande kvinnor vid barnsbörd, 3 månader.
- 1964 P-piller godkänns i Sverige.
- 1974 Föräldraförsäkring införs som ger kvinnor och män rätt att dela ledigheten vid barns födelse.
- 1975 Ny abortlag. I princip fri abort t.o.m. 18:e veckan.
- 1982 Ny namnlag. Vid giftermål får kvinnan och mannen välja vems efternamn de vill ha.
- 1987 Ny särskild lag om sambors gemensamma hem, sambolagen.
- 1994 En månad av föräldraförsäkringen reserveras för modern och en för fadern. Denna månad kan inte överlåtas.
- 1995 Införs lagen om registrerat partnerskap, det vill säga ett slags motsvarighet till borgerligt äktenskap.
- 2001 *Försäkringskassan i Västerbotten startar en riksomfattande kampanj "Båda blir bäst". Den syftar till att förmedla värdet av delad föräldraledighet.*
- 2003 Får homosexuella samma rätt som heterosexuella par att prövas som adoptivföräldrar.
- 2003 *Västerbottens län är, för andra året i rad, vinnare i TCO:s pappaindex med ett index på 31,8. Rikets värde är 26,1. Värdet blir 100 om mamma och pappa delar lika på föräldraledigheten.*

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004 samt Försäkringskassan i Västerbotten

Familjehushåll efter hushållstyp 2001–2004

Procentuell fördelning samt antal

	Länet	Riket
Sammanboende utan barn	26	28
Sammanboende med barn	16	19
Ensamstående kvinna utan barn	21	18
Ensamstående man utan barn	19	17
Ensamstående kvinna med barn	2	4
Ensamstående man med barn	1	2
Övriga familjehushåll	14	12
Summa, %	100	100
Antal, 1 000-tal	154	4 609

Familjehushåll efter hushållstyp och antal barn 2001–2004

Procentuell fördelning

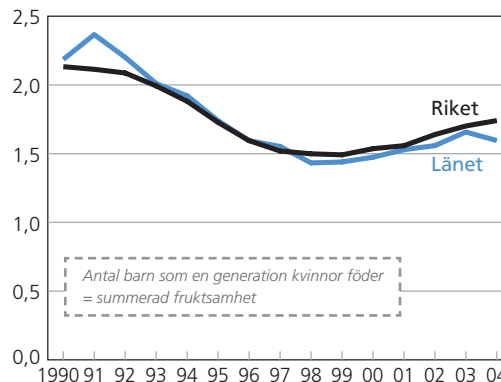
	Länet			Riket		
	Sammanboende	Ensamstående kvinna	Ensamstående man	Sammanboende	Ensamstående kvinna	Ensamstående man
Inga barn	62	90	94	60	82	92
1 barn	16	4	1	15	10	4
2 barn	17	6	4	18	6	3
3 barn-	5	1	1	8	2	1
Summa %	100	100	100	100	100	100

Källa: SCB, Undersökningen om levnadsförhållanden (ULF)

En eller båda av de sammanboende, den ensamstående resp. minst en i övriga familjehushåll är i åldern 16–84 år. I gruppen sammanboende ingår även personer av samma kön om de själva angivit sig som sammanboende.

Födda barn per kvinna 1990–2004

Antal barn/kvinna

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

I länet har fruktsamhetstalen legat en aning under rikets tal sedan 1998. Mellan 1991 och 1998 sjönk fruktsamheten varje år. År 2004 föddes knappt 1,6 barn per kvinna.

I hela riket låg fruktsamhetstalet på 2,1 år 1990. Därefter sjönk det varje år fram till år 1999. Sedan dess har det stigit och ligger nu på drygt 1,7 barn per kvinna.

Medelålder vid förstabarnets födelse 2004

	Kvinnor	Män
Bjurholm	26,9	30,4
Dorotea	26,1	29,7
Lycksele	27,2	30,4
Malå	27,2	30,0
Nordmaling	26,9	29,6
Norsjö	26,1	30,1
Robertsfors	27,2	30,3
Skellefteå	27,5	30,3
Sorsele	27,7	30,4
Storuman	28,2	32,3
Umeå	28,7	30,9
Vilhelmina	26,2	29,6
Vindeln	28,4	32,2
Vännäs	27,6	30,1
Åsele	26,5	31,3
Länet	28,0	30,6
Riket	28,6	31,1

Källa:

Kvinnorna i Umeå är i genomsnitt 28,7 år när första barnet föds. I Norsjö är de 26,1 år.

Männen är i genomsnitt 2,5 år äldre. I Åsele är de nästan 5 år äldre än kvinnorna.

Barn i kommunal barnomsorg 2004

Procent

	Förskola 1–5 år	Fritidshem 6–12 år	Familjedaghem 1–5 år 6–12 år	
Bjurholm	70	20	10	3
Dorotea	83	35	9	0
Lycksele	77	38	10	3
Malå	63	37	15	0
Nordmaling	60	35	16	0
Norsjö	70	31	21	9
Robertsfors	64	29	20	2
Skellefteå	75	42	5	0
Sorsele	55	31	8	1
Storuman	76	39	8	1
Umeå	74	49	10	1
Vilhelmina	65	21	18	1
Vindeln	50	26	19	2
Vännäs	70	35	13	4
Åsele	69	19	0	0
Länet	73	42	10	1
Riket	76	43	7	1

Källa: Skolverket

Förskolebarnen har kommunal barnomsorg i samma utsträckning i länet som i riket men fördelningen mellan daghem och familjedaghem skiljer sig. Skillnaderna mellan kommunerna är stora.

Användning av föräldraförsäkringen 2004

Personer som använt försäkringen

	Könsfördelning (%)			
	FP		TFP	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	51	49	50	50
Dorotea	54	46	56	44
Lycksele	56	44	58	42
Malå	49	51	55	45
Nordmaling	53	47	53	47
Norsjö	56	44	52	48
Robertsfors	54	46	54	46
Skellefteå	54	46	56	44
Sorsele	62	38	61	39
Storuman	55	45	59	41
Umeå	57	43	56	44
Vilhelmina	59	41	60	40
Vindeln	53	47	52	48
Vännäs	53	47	55	45
Åsele	57	43	57	43
Länet	55	45	56	44
Riket	57	43	59	41

Källa: Försäkringskassan, Datalagret STORE

FP = föräldrapenning vid barns födelse
TFP = tillfällig vård av barn. Kontaktdagar
samt pappornas 10 dagar ingår ej.

Malå ligger näst högst i landet när det gäller andel pappor som använde FP. Bjurholm ligger högst i landet när det gäller TFP.

Användning av föräldraförsäkringen 2004

Fördelning (%) av nettodagar

	FP		TFP	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	76	24	52	48
Dorotea	78	22	58	42
Lycksele	79	21	61	39
Länet	77	23	58	42
Malå	78	22	54	46
Nordmaling	79	21	53	47
Norsjö	80	20	54	46
Riket	81	19	64	36
Robertsfors	73	27	56	44
Skellefteå	78	22	59	41
Sorsele	80	20	56	44
Storuman	78	22	60	40
Umeå	76	24	58	42
Vilhelmina	80	20	63	37
Vindeln	79	21	48	52
Vännäs	73	27	56	44
Åsele	80	20	68	32

Källa: Försäkringskassan, Datalagret STORE

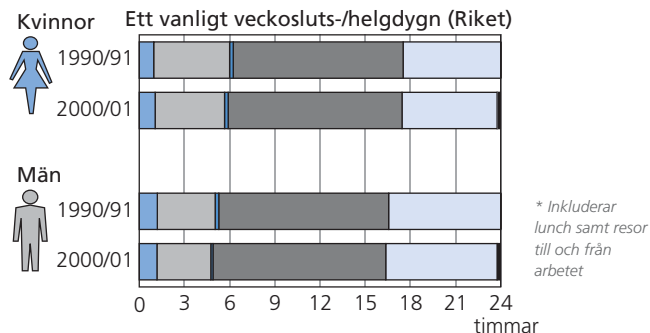
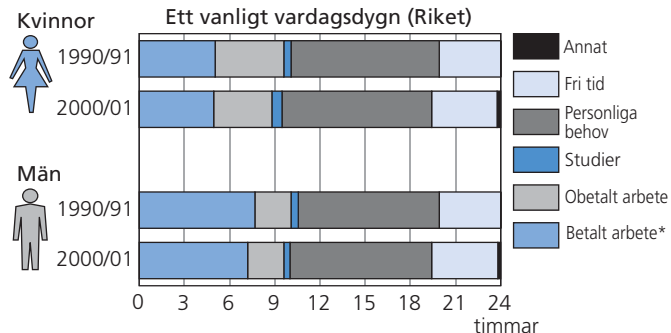
Nettodagar, ex. 2 halva dagar = 1 heldag.
I övrigt se sid.16

Vännäs och Robertsfors ligger i topp när det gäller pappornas andel av uttagna dagar med FP. Vindeln och Bjurholm när det gäller TFP.

Genomsnittlig tidsanvändning i åldern

20–64 år 1990/91 och 2000/01

Timmar och minuter

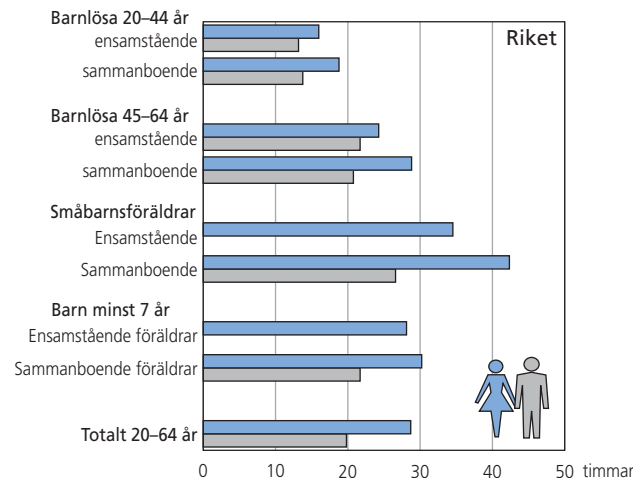

Källa: SCB, Tidsanvändningsundersökningen

Sett över veckans alla dagar arbetar kvinnor och män lika mycket, cirka 8 timmar per dag. Kvinnor arbetar

Tid för obetalt arbete efter livscykel 2000/01

Timmar per vecka

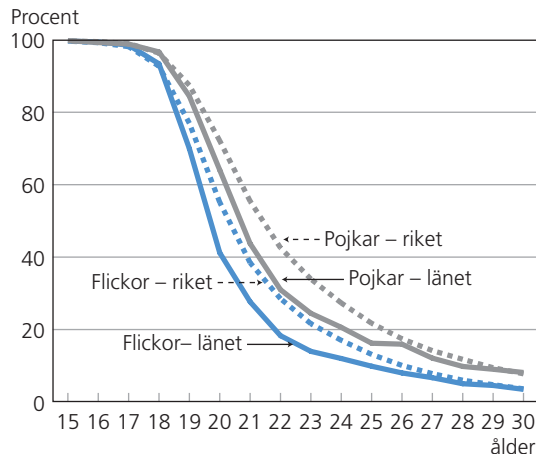

Källa: Tidsanvändningsundersökningen, SCB

lika mycket betalt som obetalt medan män arbetar dubbelt så mycket betalt som obetalt. Jämfört med 1990/91 förvärvsarbetar kvinnor lika mycket 2000/01. Män däremot har minskat sin tid i förvärvsarbete med 3 timmar per vecka. Kvinnor har minskat sin tid i obetalt arbete. För män finns ingen sådan förändring.

Under en vecka utför kvinnor drygt 28 timmar och män nästan 20 timmar obetalt arbete. Tiden varierar kraftigt mellan olika faser i livet.

Ungdomar som bor kvar hos föräldrar* 2004

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

* biologiska eller som adopterade

Flickor flyttar hemifrån tidigare än pojkar. Skillnaderna är relativt små bland de yngsta men ökar från 18 år. Ungefär dubbelt så många män över 26 år bor kvar hos föräldrarna jämfört med kvinnorna. Andelarna är något högre i riket.

Befolkningen 80-år i ordinärt boende med beviljad hemtjänst 2003

	Antal		Antal per 1000	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	40	28	296	283
Dorotea	38	7	208	51
Lycksele	101	41	216	142
Malå	29	15	232	188
Nordmaling	62	27	196	142
Norsjö	19	15	105	133
Robertsfors	66	40	237	207
Skellefteå	577	259	233	183
Sorsele	27	11	169	96
Storuman	37	26	162	133
Umeå	542	202	234	162
Vilhelmina	67	30	229	139
Vindeln	66	26	227	144
Vännäs	68	30	207	148
Åsele	40	19	206	168
Länet	1 779	776	223	162
Riket	66 366	24 701	216	143

Källa: Socialstyrelsens statistikdatabaser

Fler kvinnor än män i åldern 80 år och däröver beviljas hemtjänst.

Denna hjälp är också något vanligare i länet än i riket, både bland kvinnor och bland män.

Befolkningen 80– år i särskilda boendeformer 2003

	Antal		Antal per 1000	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	36	20	267	202
Dorotea	38	25	208	184
Lycksele	83	27	177	94
Malå	34	15	272	188
Nordmaling	89	38	282	200
Norsjö	74	28	409	248
Robertsfors	83	45	299	233
Skellefteå	617	221	250	156
Sorsele	52	26	325	228
Storuman	61	36	268	184
Umeå	555	182	239	146
Vilhelmina	70	43	239	199
Vindeln	84	29	289	161
Vännäs	77	43	234	212
Åsele	56	20	289	177
Länet	2 009	798	252	167
Riket	64 592	23 105	210	134

Källa: Socialstyrelsens statistikdatabaser

Fler kvinnor än män i åldern 80 år och däröver lever i särskilt boende. Särskilt boende bland äldre är också vanligare i länet än i riket. I Norsjö är det dubbelt så vanligt. Det gäller både kvinnor och män.

Så långt har vi hunnit

- 1870 Kvinnor får rätt att ta studenten som privatister.
- 1873 Kvinnor får rätt att ta akademisk examen med några få undantag (jur.lic. och teologi).
- 1927 Statliga läroverk öppnas för flickor.
- 1969 Grundskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1970 Gymnasieskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1980 Grundskolan får ny läroplan. Skolan ska verka för jämställdhet.
- 1987 *Arbetsenheten Kvinnovetenskapligt forum bildas vid Umeå universitet.*
- 2002 *Genusforskarskolan vid Umeå universitet invigs.*
- 2003 *Flera av länets gymnasieskolor erbjuder tillvalskurser om jämställdhet.*
- 2004 *En gymnasieskola i länet erbjuder "Manligt-mänskligt" som tillvalskurs. Syftet är att uppmärksamma och arbeta med unga män och jämställdhet.*
- 2004 *Projektet JämFör startar. Det är ett projekt om jämställdhet i förskolan. 13 av länets kommuner deltar.*
- 2005 *Kunskapscentrum Genusforum avslutas. Mer än 5 000 deltagare har fått ökad kunskap om jämställdhetsfrågor under projektiden.*

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004 samt Umeå universitet och Länsstyrelsen

Befolkningens utbildningsnivå 2004

25–44 år	Procentuell fördelning							
	Förgymnasial utb		Gymnasial utb		Eftergymnasial utb		Uppgift saknas	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	11	10	58	74	30	15	1	1
Dorotea	6	13	67	75	25	12	2	0
Lycksele	7	9	55	69	36	21	2	1
Malå	7	10	57	72	35	17	0	1
Nordmaling	10	14	61	72	28	13	1	1
Norsjö	8	9	72	78	20	13	0	0
Robertsfors	9	12	57	65	33	22	1	1
Skellefteå	8	8	53	61	39	30	1	0
Sorsele	9	17	61	66	28	16	1	2
Storuman	6	11	61	70	33	19	1	1
Umeå	4	6	34	43	61	50	1	1
Vilhelmina	8	11	63	75	29	13	1	0
Vindeln	6	9	59	74	34	16	1	1
Vännäs	6	10	53	66	40	24	1	0
Åsele	6	13	63	75	30	13	1	0
Länet	6	8	45	55	48	37	1	1
Riket	9	12	47	52	42	34	1	2

Källa: SCB, Utbildningsregistret

Andelen med eftergymnasial utbildning är högre bland kvinnor än bland män. Störst skillnad mellan könen är det i Åsele och Vilhelmina och minst i Umeå och Skellefteå.

Befolkningens utbildningsnivå 2004

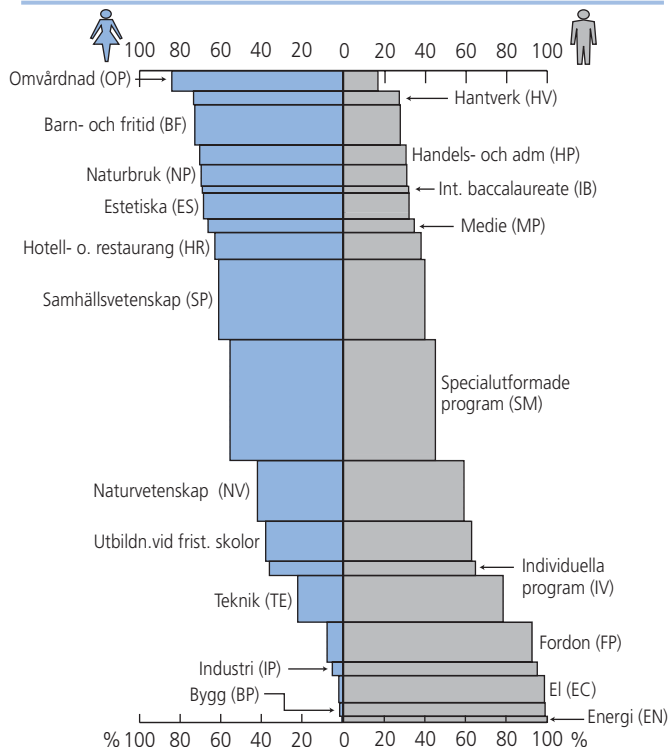
45–64 år	Procentuell fördelning							
	Förgymnasial utb		Gymnasial utb		Eftergymnasial utb		Uppgift saknas	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	24	35	52	48	24	16	0	1
Dorotea	19	29	65	56	17	14	0	1
Lycksele	15	25	55	52	30	22	0	0
Malå	22	32	56	56	22	12	0	0
Nordmaling	23	36	53	46	24	17	0	0
Norsjö	20	37	60	50	20	13	0	0
Robertsfors	17	26	57	54	26	19	0	0
Skellefteå	18	22	55	53	27	25	0	0
Sorsele	18	30	61	53	21	16	1	0
Storuman	21	33	56	51	22	16	0	0
Umeå	12	18	42	43	45	39	0	0
Vilhelmina	19	27	55	56	26	17	0	0
Vindeln	22	30	56	53	22	17	0	0
Vännäs	16	22	53	53	31	24	0	1
Åsele	18	27	60	60	22	12	0	0
Länet	16	23	50	49	34	28	0	0
Riket	22	27	46	45	32	27	1	1

Källa: SCB, Utbildningsregistret

Utbildningsnivån är lägre bland de äldre än bland de yngre. Andel med eftergymnasial utbildning har ökat mer bland unga kvinnor jämfört med äldre kvinnor än bland unga män jämfört med äldre män.

Elever i gymnasieskolan åk 3

Länet. Läsåret 2004/2005

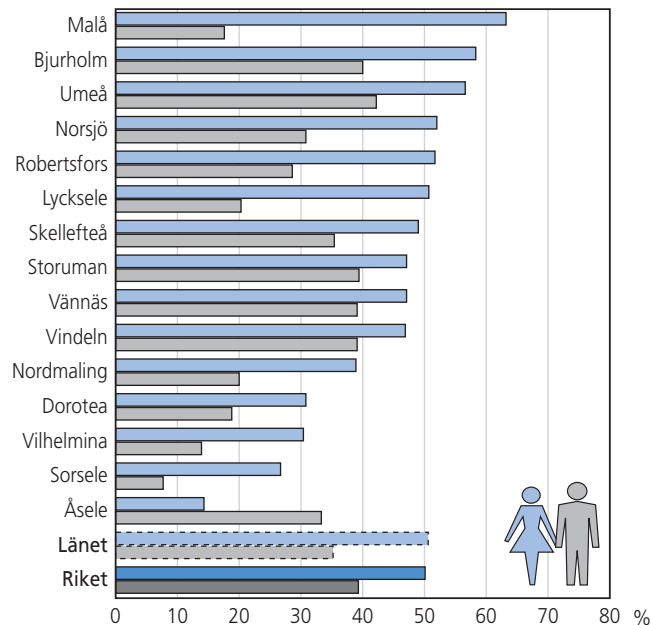

Källa: SCB, Skolstatistik

Endast inom SM och NV är det jämn könsfördelning.

Övergång gymnasieskola – högskola

Andel (%) som slutade gymnasieskolan 2001/2002 och som påbörjat högskolestudier senast 2004/2005

Källa: SCB, Högskoleregistret, Regionala paket

Flickorna fortsätter att studera på högskolan i samma utsträckning i länet som i riket. Bland pojkarna är motsvarande andel lägre. Endast i Åsele fortsätter en högre andel pojkar jämfört med flickor med högskolestudier.

Högskolenybörjare i åldern 18–34 år*

Läsåret 2004/2005

	Antal		Könsfördeln. (%)		Andel (%) av alla i resp. ålder	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	7	1	88	12	39	5
Dorotea	7	9	44	56	33	36
Lycksele	49	34	59	41	42	29
Malå	11	7	61	39	46	24
Nordmaling	23	16	59	41	38	24
Norsjö	11	9	55	45	34	25
Robertsfors	16	14	53	47	31	25
Skellefteå	274	215	56	44	43	30
Sorsele	5	2	71	29	25	9
Storuman	12	16	43	57	26	29
Umeå	557	432	56	44	34	26
Vilhelmina	20	10	67	33	34	15
Vindeln	18	15	55	45	42	30
Vännäs	25	26	49	51	36	35
Åsele	14	5	74	26	66	19
Länet	1 049	811	56	44	37	27
Riket	32 196	24 242	57	43	35	25

Källa: SCB, Högskolestatistik

* Ålder 2004-12-31

Fler kvinnor än män i åldern 18–34 år börjar i högskolan. Så är fallet i alla kommunerna i länet utom i Dorotea, Storuman och Vännäs. Andelen högskolenybörjare i hela befolkningen varierar i kommunerna.

Högskolenybörjare i åldern 35–64 år*

Läsåret 2004/2005

	Antal		Könsfördeln. (%)		Andel (%) av alla i resp. ålder	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	5	1	83	17	11	2
Dorotea	4	-	100	0	7	0
Lycksele	11	6	65	35	4	2
Malå	2	1	67	33	3	1
Nordmaling	5	3	62	38	4	2
Norsjö	3	-	100	0	4	0
Robertsfors	8	-	100	0	6	0
Skellefteå	36	19	65	35	3	1
Sorsele	1	-	100	0	2	0
Storuman	3	3	50	50	2	2
Umeå	75	44	63	37	4	2
Vilhelmina	7	6	54	46	5	4
Vindeln	3	2	60	40	3	2
Vännäs	8	3	73	27	5	2
Åsele	7	2	78	22	11	3
Länet	178	90	66	34	4	2
Riket	6129	2603	70	30	3	1

Källa: SCB, Högskolestatistik

* Ålder 2004-12-31

Bland högskolenybörjare i åldern 35–64 år är dominansen bland kvinnor ännu tydligare jämfört med yngre åldrar. I flera av kommunerna är skillnaderna stora.

Så långt har vi hunnit

- 1846 Änkor, frånskilda eller ogifta kvinnor tillåts att arbeta inom hantverk och viss handel.
- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1958 Kvinnor får rätt att bli präster.
- 1960 SAF och LO beslutar att inom en femårsperiod slopa de särskilda kvinnolönerna.
- 1976 Förordning om jämställdhet på den statliga sektorn.
- 1977 Jämställdhetsavtal mellan SAF och LO-PTK.
- 1979 Rätt till 6 timmars arbetsdag för småbarnsföräldrar utan inkomstkompensation.
- 1980 Lag mot könsdiskriminering i arbetslivet införs. Jämställdhetsavtal för kommuner och landsting.
- 1983 Nytt jämställdhetsavtal mellan SAF och LO-PTK. Alla yrken öppna för kvinnor, även inom försvaret.
- 1984 Jämställdhetsavtal inom den statliga sektorn.
- 1997 Första biskopen som var kvinna.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps bl.a. vad avser jämställdhetsanalys av löner.
- 2003 *Ett mentorprogram för kvinnor på Volvo Lastvagnar i Umeå, länets största privata arbetsgivare, startas. På företaget arbetar man aktivt med bl.a. rekrytering samt att motverka lönediskriminering och trakasserier.*
- 2005 *Ett nationellt jämställdhetsprojekt startar som heter Jämvikt. Tre representanter finns med från Västerbotten. Dessa är Seralia Bread, Indexator samt Umeå kommun.*

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2002 samt Länsstyrelsen

Förvärvsarbetande 2004

Andel (%) i respektive åldersgrupp

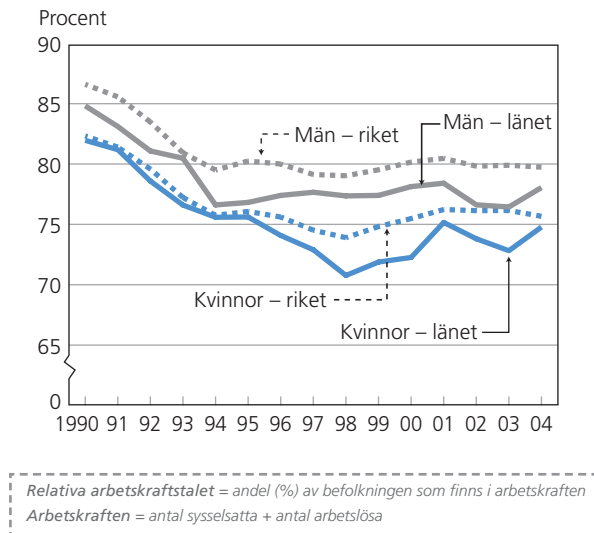
	20–44 år		45–64 år		20–64 år	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	78	87	78	76	78	81
Dorotea	81	87	73	77	77	81
Lycksele	76	82	73	76	74	79
Malå	84	89	72	77	77	83
Nordmaling	76	84	74	77	75	80
Norsjö	82	88	71	84	76	86
Robertsfors	80	83	79	82	80	83
Skellefteå	75	79	73	79	74	79
Sorsele	76	83	77	75	76	78
Storuman	78	79	73	70	75	74
Umeå	66	70	81	83	72	75
Vilhelmina	74	79	73	72	74	75
Vindeln	76	84	75	81	76	82
Vännäs	79	85	76	82	78	83
Åsele	75	80	71	73	73	76
Län	71	76	77	80	73	78
Riket	73	75	74	78	78	78

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

I de flesta kommuner är andelen förvärvsarbetande bland de yngre hög jämfört med rikets genomsnitt. Umeå skiljer sig från de övriga med sina låga tal. Bland de äldre är andelen förvärvsarbetande lägre, särskilt när det gäller männen i Storuman.

Relativa arbetskraftstal 1990–2004

Avser 16–64 år

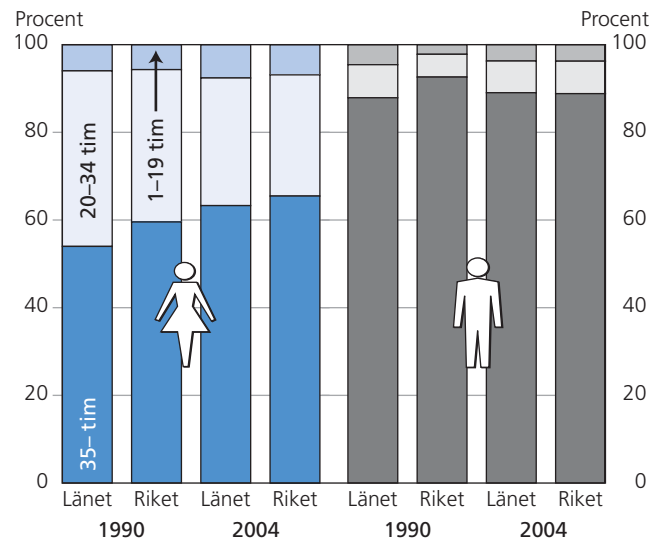
Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

År 1990 fanns 82 procent av kvinnorna och 85 procent av männen i länet i arbetskraften. År 2004 har andelarna sjunkit till 75 respektive 78 procent. I riket finns nu 76 procent av kvinnorna och 80 procent av männen i arbetskraften.

Sysselsatta efter vanligen arbetad tid

1990 och 2004

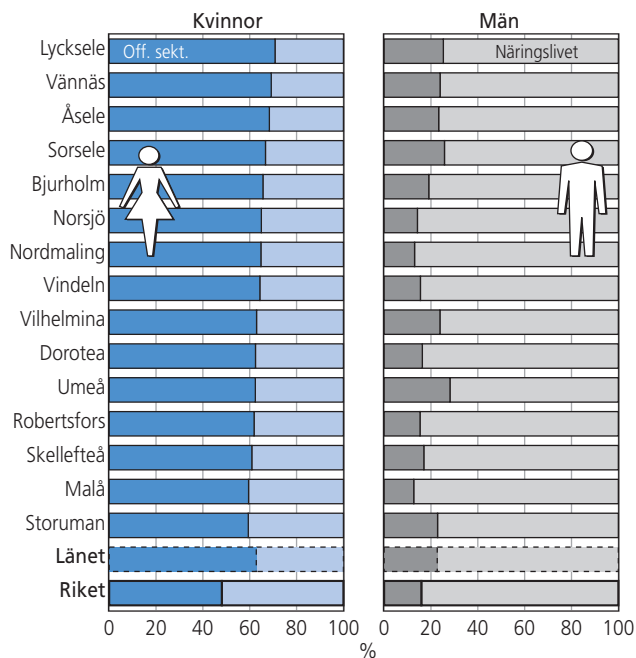
Avser 16–64 år

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Båda åren arbetade en lägre andel kvinnor heltid i länet jämfört med riket. För männen är andelen heltidsarbetande lägre i länet än i riket 1990, 2004 är den aningen högre. Mellan 1990 och 2004 ökar andelen heltidsarbetande i länet för både kvinnor och män.

Förvärvsarbetande efter sektor 2003

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Kvinnor i länet arbetar i större utsträckning i offentlig sektor än vad man gör i riket. Även bland männen är andelen förvärvsarbetande i offentlig sektor högre än riksgenomsnittet.

Förvärvsarbetande efter sektor 2003

Antal

	Kvinnor Offentlig sektor	Näringsliv	Män Offentlig sektor	Näringsliv
Bjurholm	300	157	103	437
Dorotea	361	217	110	564
Lycksele	1 907	786	708	2 091
Malå	410	279	105	725
Nordmaling	986	536	226	1 513
Norsjö	549	296	149	899
Robertsfors	889	548	250	1 381
Skellefteå	9 035	5 800	2 821	13 808
Sorsele	359	179	159	458
Storuman	734	502	303	1 025
Umeå	15 557	9 373	7 370	18 835
Vilhelmina	896	528	362	1 157
Vindeln	734	407	205	1 118
Vännäs	1 233	549	477	1 520
Åsele	411	190	161	530
Länet	34 361	20 347	13 509	46 061
Riket	945 391	1 020 555	338 416	1 790 685

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Bor i kommunen men kan arbeta i annan kommun (nattbefolkning).

De fem största yrkena i länet bland kvinnor 2003

Andel (%) av alla yrkesverksamma anställda 16–64 år. Avser nattbefolkning (bor i kommunen men kan arbeta även i en annan kommun).

Kommun 	Vård- o omsorgs-personal	Försälj., detaljh., demon-stratörer	Sjuk-sköt-erskor	Grund-skol-lärare	Förskol-lärare o fritids-pedag.
Bjurholm	40	5	3	4	4
Dorotea	34	6	3	4	3
Lycksele	32	6	5	4	3
Malå	28	7	1	5	5
Nordmaling	39	6	2	3	3
Norsjö	36	6	2	4	4
Robertsfors	33	5	3	4	3
Skellefteå	28	6	4	4	4
Sorsele	37	4	2	4	2
Storuman	32	7	2	4	4
Umeå	21	6	5	4	4
Vilhelmina	36	6	2	6	3
Vindeln	37	5	2	4	3
Vännäs	36	5	3	4	4
Åsele	43	5	2	5	4
Länet	27	6	4	4	4
Riket	22	6	3	4	4

Källa: SCB, Yrkesregistret

Vårdyrken dominerar kraftigt bland kvinnorna. Länet har en större andel kvinnor än riket inom vårdyrket. Skillnaderna mellan kommunerna är stora.

De fem största yrkena i länet bland män 2003

Andel (%) av alla yrkesverksamma anställda 16–64 år. Avser nattbefolkning (bor i kommunen men kan arbeta även i en annan kommun).

Kommun 	Fordons-förare	Ingen-jörer o tekniker	Vård- o omsorgs-personal	Byggnads-hant-verkare	Säljare, inköpare, mäklare m.fl.
Bjurholm	13	3	4	3	1
Dorotea	7	4	3	3	2
Lycksele	6	3	6	4	3
Malå	9	5	2	3	2
Nordmaling	7	2	2	4	3
Norsjö	7	5	3	3	2
Robertsfors	6	6	3	4	2
Skellefteå	5	5	3	4	5
Sorsele	11	2	9	4	0
Storuman	6	5	4	5	1
Umeå	4	4	4	4	5
Vilhelmina	9	2	7	5	1
Vindeln	7	4	4	3	3
Vännäs	8	4	4	4	3
Åsele	11	2	9	6	1
Länet	5	4	4	4	4
Riket	4	5	3	4	5

Källa: SCB, Yrkesregistret

Männen har inget lika dominerande yrke som kvinnorna har, utan är mer jämnt fördelade mellan olika yrken. I Bjurholm är en hög andel män fordonsförare.

De 20 vanligaste yrkena för kvinnor i länet

2003

	Antal	Andel (%)*
Vård- och omsorgspersonal	14 212	27
Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	3 055	6
Sjuksköterskor	2 128	4
Grundskollärare	2 070	4
Förskollärare och fritidspedagoger	2 005	4
Övrig kontorspersonal	1 856	3
Städare m.fl.	1 824	3
Köks- och restaurangbiträden	1 576	3
Bokförings- och redovisningsassistenter	1 348	3
Redovisningsekonomer, administrativa assistenter m.fl.	1 116	2
Kontorssekreterare och dataregistrerare	1 041	2
Gymnasielärare m.fl.	1 026	2
Universitets- och högskollärare	1 019	2
Sjukgymnaster, tandhygienister m.fl.	986	2
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	937	2
Barnmorskor; sjuksköterskor med särskild kompetens	878	2
Storhushålls- och restaurangpersonal	840	2
Företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän	809	2
Psykologer, socialsekreterare m.fl.	791	1
Kundinformatörer	719	1

Källa: SCB, Yrkesregistret

* av alla yrkesverksamma i länet

De 20 vanligaste yrkena för män i länet

2003

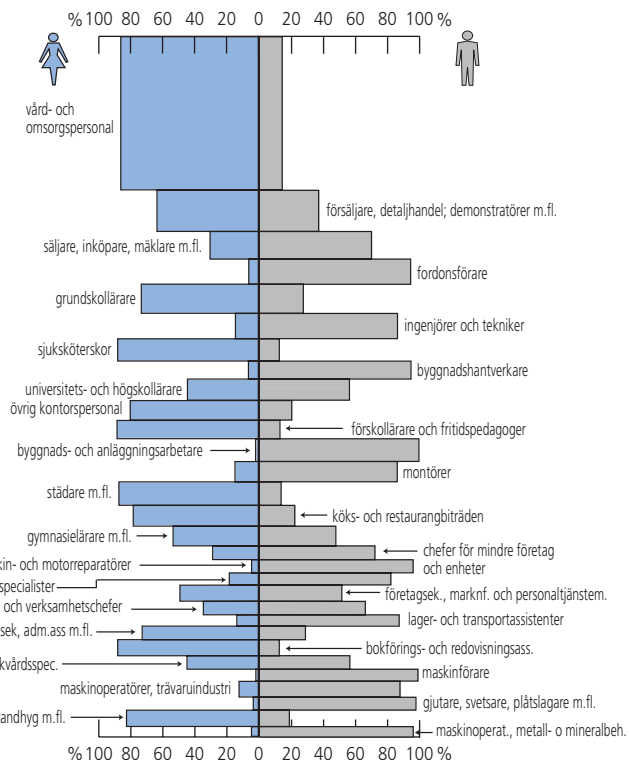
	Antal	Andel (%)*
Fordonsförare	2 943	5
Ingenjörer och tekniker	2 441	4
Vård- och omsorgspersonal	2 345	4
Byggnadshantverkare	2 273	4
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	2 239	4
Byggnads- och anläggningsarbetare	2 211	4
Montörer	1 886	3
Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	1 796	3
Maskin- och motorreparatörer	1 612	3
Lager- och transportassistenter	1 407	2
Maskinförare	1 391	2
Dataspecialister	1 356	2
Chefer för mindre företag och enheter	1 334	2
Gjutare, svetsare, plåtslagare m.fl.	1 324	2
Universitets- och högskollärare	1 314	2
Maskinoperatörer, trävaruindustri	1 199	2
Maskinoperatörer, metall- och mineralbehandling	1 122	2
Drift- och verksamhetschefer	1 095	2
Elmontörer, tele- och elektronikreparatörer m.fl.	961	2
Gymnasielärare m.fl.	928	2

Källa: SCB, Yrkesregistret

* av alla yrkesverksamma i länet

Yrkesverksamma anställda 16–64 år med bostad i regionen (nattbefolkning) år 2003

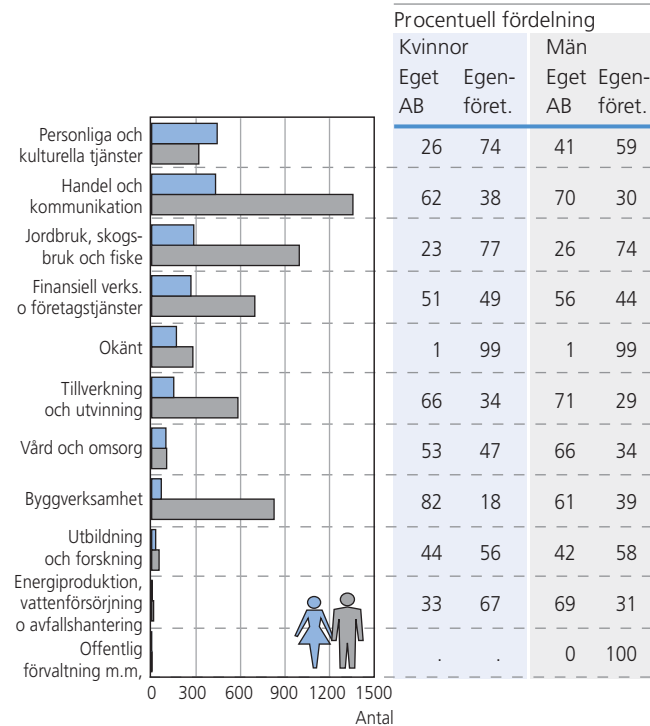
De 30 största yrkena i länet 2003

Källa: SCB, Yrkesregistret

Avser yrkesverksamma anställda 16-64 år med bostad i länet.

Egna företagare i länet efter näringsgren 2003

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

De flesta egna företagarna som är kvinnor finns inom området personliga och kulturella tjänster. Männan har oftast ett företag inom handel och kommunikation.

Egna företagare 2003

Antal i åldern 16 år och däröver. Avser dagbefolkningen (arbetar i kommunen men kan bo i annan kommun).

	Kvinnor		Män	
	Företagare i eget AB	Egen-företagare	Företagare i eget AB	Egen-företagare
Bjurholm	10	28	28	63
Dorotea	7	20	29	48
Lycksele	49	54	174	120
Malå	22	11	61	37
Nordmaling	25	42	72	122
Norsjö	19	14	64	38
Robertsfors	28	65	98	149
Skellefteå	236	254	898	525
Sorsele	26	14	57	45
Storuman	38	40	98	91
Umeå	267	402	879	805
Vilhelmina	22	54	86	139
Vindeln	23	50	82	124
Vännäs	21	58	56	123
Åsele	7	24	58	53
Länet	800	1 130	2 740	2 482
Riket	26 792	64 050	74 865	143 591

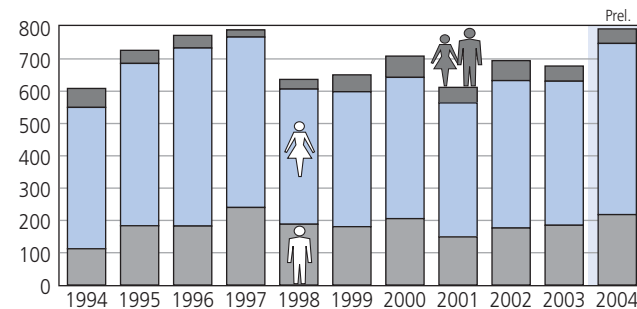
Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Bland egna företagare som är kvinnor i länet har 23 procent eget aktiebolag. I hela landet är andelen 29 procent. Motsvarande andelar för män är 52 procent för länet och 34 procent för riket.

Nystartade företag efter form av ledning

1993–2004

Antal i länet

Källa: SCB, Nyetableringsstatistik

Antal nyföretagare 2004

	Länet		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Antal	237	554	13 418	27 218
Könsfördelning (%) ¹⁾	30	70	33	67
Andel (‰) ²⁾	2,8	6,9	4,6	9,6

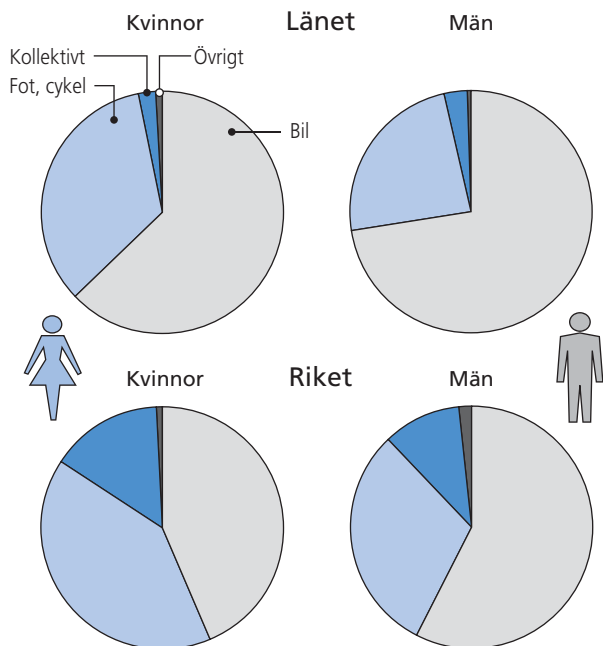
Källa: ITPS

1) Exkl. bortfall 2) Befolkningen 16–64 år

Andelen nystartade företag som leds av en kvinna har ökat under tidsperioden. I länet är andelen nyföretagare som är kvinnor lägre än i riket.

Färd sätt till/från arbetet 1994–2001

Huvudsakligt färdmedel

Källa: SIKA, RES-undersökningen

Både kvinnor och män åker mer bil och mindre kollektivt till arbetet i länet jämfört med riket. Att färdas till fots eller per cykel är också mindre vanligt.

Pendling till arbetet 2003

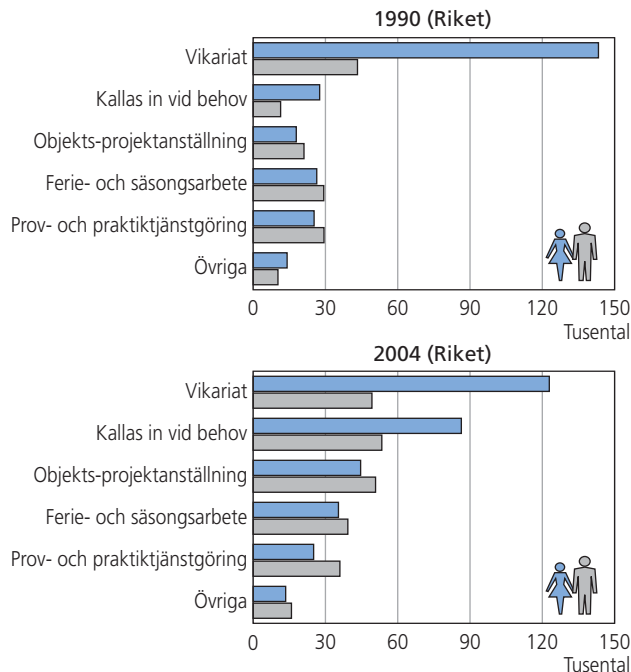
Antal 16–64 år som pendlar över kommun-/länsgränsen

	Inpendlare		Utpendlare		Netto	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	53	85	110	232	-57	-147
Dorotea	46	80	61	159	-15	-79
Lycksele	224	527	166	356	58	171
Malå	55	230	80	195	-25	35
Nordmaling	157	201	476	716	-319	-515
Norsjö	84	176	85	259	-1	-83
Robertsfors	166	168	406	576	-240	-408
Skellefteå	416	895	598	1 190	-182	-295
Sorsele	43	74	32	113	11	-39
Storuman	72	137	129	269	-57	-132
Umeå	2 379	3 958	1 576	2 486	803	1 472
Vilhelmina	76	124	83	304	-7	-180
Vindeln	102	190	261	394	-159	-204
Vännäs	284	465	715	1 096	-431	-631
Åsele	38	41	49	156	-11	-115
Länet	980	2 045	1 612	3 195	-632	-1 150

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadstatistik (RAMS)

Länet som helhet har ett negativt pendlingsnetto. Fler män än kvinnor pendlar till arbetet. Endast Umeå och Lycksele har ett positivt pendlingsnetto för båda könen, dvs. större inpendling än utpendling. Malå har positivt netto för män och negativt för kvinnor och för Sorsele är förhållandet det omvända.

Tidsbegränsat anställda 1990 och 2004

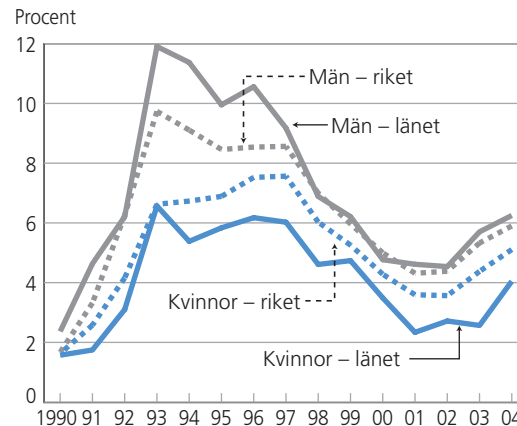

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Tidsbegränsat anställda kvinnor har oftast ett vikariat eller kallas in vid behov. Det gäller även bland männen men de övriga formerna såsom objekts- och projektanställning är nästan lika vanliga som att kallas in vid behov.

Relativa arbetslöshetstal 1990–2004

Avser 16–64 år

Relativa arbetslöshetstalet = andel (%) av arbetskraften som är arbetslös
 Arbetskraften = antal sysselsatta + antal arbetslösa

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Kvinnorna i länet är arbetslösa i lägre utsträckning än de är i riket. Männens nivå ligger något högre jämfört med män i hela riket.

Arbetslösheten steg kraftigt efter 1990. I länet nådde den sin topp år 1993, då 6,5 procent av kvinnorna och 12 procent av männen var arbetslösa. År 2004 är arbetslösheten 4 procent för kvinnor och drygt 6 procent för män.

Arbets sökande 2004

Andel (%) i åldern 20-64 år. Årsmedeltal

	Öppet arbetslösa		I konjunkturberoende program	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	1,2	3,8	1,2	1,6
Storuman	3,7	9,2	2,7	4,6
Vilhelmina	4,3	10,3	2,7	5,7
Sorsele	2,8	6,2	2,1	4,0
Lycksele	2,9	6,0	1,8	3,2
Åsele	3,7	7,7	2,6	6,1
Dorotea	3,4	6,5	2,8	5,6
Vännäs	2,2	3,8	1,2	1,6
Robertsfors	2,7	4,4	1,1	2,0
Skellefteå	4,2	6,6	2,3	3,2
Vindeln	3,1	4,6	1,6	2,0
Umeå	3,5	4,9	1,4	2,1
Nordmaling	3,4	4,7	1,4	2,2
Norsjö	3,3	3,9	2,4	2,3
Malå	2,8	3,2	3,4	2,6
Länet	3,6	5,6	1,8	2,7
Riket	3,8	4,9	1,8	2,1

Källa: AMS

Andelen öppet arbetslösa män är större än motsvarande andel för kvinnor i samtliga kommuner. I Vilhelmina är skillnaden stor; 4 procent för kvinnor och 10 procent för män.

Så långt har vi hunnit

- 1874 Gift kvinna får rätt att bestämma över sin egen inkomst.
- 1935 Lika folkpension för kvinnor och män införs.
- 1938 Bidragsförskott införs.
Moderskapspenning för alla införs.
- 1947 Lika lön för samma tjänst införs för statligt anställda.
Barnbidrag införs.
- 1971 Särbeskattning, dvs. individuell beskattning av arbetsinkomst, ersätter sambeskattning.
- 1980 Äktamakeprövning för studiemedel avskaffas.
- 1982 ATP-poäng för vård av barn under 3 år i hemmet.
- 2004 *Jämo har en fulltecknad utbildningsdag i länet som handlar om lönesättning och lönelots (en metod för lönekartläggning.)*

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004 samt Länsstyrelsen

Kvinnors förutsättningar till en egen försörjning är i hög grad beroende av den offentliga sektorn, dels beroende på den könssegrigerade arbetsmarknaden men även då de offentliga transfereringssystemen omfördelar pengar mellan kvinnor och män. Det sker t.ex. genom socialförsäkringar, pension och fler sjukdagar. Omfördelningen via den offentliga sektorn bidrar till att utjämna levnadsstandarden mellan kvinnor och män.

Källa: Prop. 2005/06:1 bilaga 4

Sammanräknad förvärvsinkomst 2003

20–64 år. Antal kronor i 1 000-tal

	Medelinkomst		Medianinkomst	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	178	221	183	222
Dorotea	180	213	186	217
Lycksele	185	229	187	229
Malå	190	239	192	239
Nordmaling	177	230	178	236
Norsjö	178	232	181	232
Robertsfors	182	230	182	229
Skellefteå	183	242	184	238
Sorsele	180	208	187	211
Storuman	182	208	182	208
Umeå	178	230	185	235
Vilhelmina	179	209	180	207
Vindeln	173	222	175	230
Vännäs	180	241	180	243
Åsele	181	210	183	211
Länet	180	232	184	233
Riket	189	255	189	241

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (I o T)

Sammanräknad inkomst består av inkomst av tjänst och av näringsverksamhet. Medelinkomst är inkomstsumman dividerad med antal inkomsttagare. Medianinkomst är det mittersta värdet när alla inkomsttagares inkomster sorteras i storleksordning. 0-inkomsttagare ingår.

Disponibel medelinkomst för familjer 2003

Antal kronor i 1000-tal

	Gifva/ sambo		Ensamstående kvinnor		män	
	utan barn	med barn*	utan barn	med barn*	utan barn	med barn*
Bjurholm	261	366	114	255	138	277
Dorotea	260	374	115	221	137	239
Lycksele	280	373	123	209	145	244
Malå	290	382	116	226	154	238
Nordmaling	274	384	120	218	150	234
Norsjö	288	369	112	200	145	239
Robertsfors	279	386	118	214	147	245
Skellefteå	297	381	125	208	150	233
Sorsele	245	363	114	217	134	248
Storuman	258	364	120	225	139	227
Umeå	325	403	128	221	146	248
Vilhelmina	256	360	119	216	135	223
Vindeln	264	376	119	235	142	222
Vännäs	277	383	123	206	150	249
Åsele	260	353	118	214	139	213
Länet	298	388	125	216	146	241
Riket	318	415	135	218	160	260

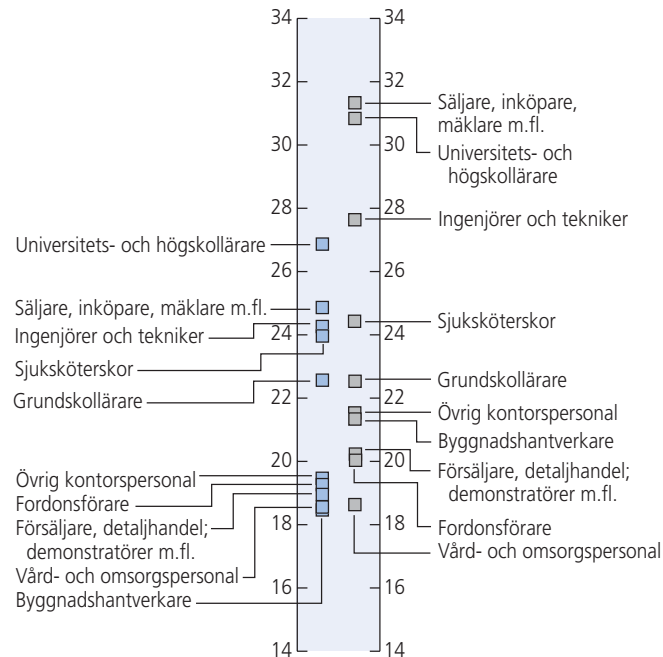
Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (I o T)

* under 18 år

Inkl. 0-inkomsttagare.
Disponibel inkomst är vad som återstår (för konsumtion och sparande) sedan man från bruttoinkomsten dragit ifrån slutlig skatt och lagt till skattefria bidrag som t.ex. barnbidrag, bostadsbidrag. Bland de ensamstående kan sambo utan gemensamma barn ingå.

Genomsnittlig månadslön i de tio största yrkesgrupperna i länet 2004

Avser genomsnittlig månadslön, Tkr, i riket

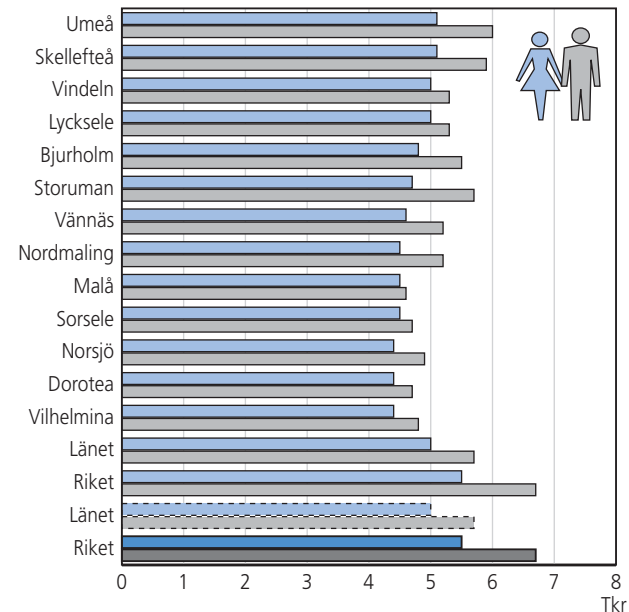

Källa: SCB och Medlingsinstitutet

Män har en högre genomsnittlig månadslön än kvinnor i alla yrkesgrupper utom bland grundskollärare.

Pensionssparande i åldern 20–64 år 2003

Medelvärde per år, Tkr

Källa: SCB, Totalräknade inkomst-och taxeringsstatistiken (I o T)

Kvinnor sparar lägre belopp än män i alla kommuner.

Medelvärdet är beräknat för dem som har pensionssparande. Personer som saknar sammanräknad förvärvsinkomst ingår ej.

Hushåll med ekonomiskt bistånd 2004

Procentuell fördelning

	Giftn par/samboende		Ensamstående kvinnor		män	
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn
Bjurholm	0	13	23	18	44	2
Dorotea	3	9	17	35	29	6
Lycksele	7	12	25	14	37	5
Malå	6	17	25	18	28	6
Nordmaling	6	6	23	18	42	4
Norsjö	0	2	26	16	49	7
Robertsfors	10	11	21	18	35	3
Skellefteå	5	11	22	16	42	2
Sorsele	7	10	22	13	43	5
Storuman	7	13	24	13	37	6
Umeå	5	8	26	15	43	2
Vilhelmina	3	5	19	20	47	7
Vindeln	5	8	25	11	48	4
Vännäs	5	7	17	19	50	1
Åsele	3	8	27	17	40	5
Länet	5	9	24	16	42	3
Riket	6	12	24	17	38	3

Källa: Socialstyrelsen

Bland hushåll med ekonomiskt bistånd är ensamstående män utan barn den vanligaste gruppen. I länet har drygt 4 av 10 bistånd. Ensamstående kvinnor utan barn utgör den näst vanligaste gruppen med 24 procent.

Ohälsotalet 2000–2004

Antal dagar per år och försäkrad i åldern 20–64 år

	2000		2002		2004	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	80	61	91	59	96	66
Dorotea	72	43	80	48	78	47
Lycksele	79	55	88	59	84	57
Malå	82	56	92	61	92	65
Nordmaling	78	55	84	60	81	56
Norsjö	84	57	96	61	93	60
Robertsfors	65	42	71	48	74	44
Skellefteå	76	46	86	52	82	49
Sorsele	74	56	79	60	80	55
Storuman	65	53	73	54	74	55
Umeå	51	31	59	35	55	33
Vilhelmina	76	57	90	61	83	59
Vindeln	72	51	86	57	86	53
Vännäs	71	46	83	52	80	48
Åsele	87	55	104	61	94	59
Länet	64	41	73	46	70	43
Riket	47	33	55	37	55	37

Källa: Försäkringskassan, Datalagret STORE

Antal utbetalade dagar med sjukpenning, arbetskaresjukpenning, rehabiliteringspenning, förtidspension och sjukbidrag från socialförsäkringen per registrerad försäkrad. Alla dagar är omräknade till "heldagar".

Ohälsotalet är högt i länet.

Bjurholm, Norsjö och

Åsele har särskilt höga tal för kvinnor. Sedan 2002 har det ändå sjunkit för både kvinnor och män.

Pågående sjukfall efter antal dagar dec 2004

Antal med sjukpenning eller rehabiliteringspenning

	Antal personer 2004				Ökning sedan 2000 i procent 180- dagar	
	30- dagar		180- dagar			
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Bjurholm	67	35	46	25	12	-24
Dorotea	56	30	34	18	-26	0
Lycksele	243	150	184	97	-8	-8
Malå	68	54	38	36	-34	29
Nordmaling	139	84	91	60	-29	5
Norsjö	86	69	69	44	35	69
Robertsfors	145	66	105	44	44	-17
Skellefteå	1 414	840	945	575	-23	-17
Sorsele	57	27	44	21	-15	-22
Storuman	109	68	78	49	-27	-36
Umeå	2 264	1 131	1 636	778	-6	-3
Vilhelmina	146	88	97	57	-8	-14
Vindeln	107	59	86	40	19	-9
Vännäs	168	88	130	65	49	14
Åsele	45	37	38	29	-34	0
Länet	5 114	2 826	3 621	1 938	-11	-9
Riket	149 203	84 881	98 174	54 852	8	3

Källa: Försäkringskassan, Ohälsobasen kommun

Avser sjukpenning eller rehabiliteringspenning. Sjukskrivningstidens längd mäts från dag för sjukansökan till arbetsgivare eller försäkringskassa fram till 31 dec.

Antalet långa sjukfall

har minskat i länet men ökat i riket de senaste åren.

Långa sjuktal är vanligare bland kvinnor än bland män.

Förtidspensionärer 20–64 år dec 2004

	Andel (%)						Förändring sedan 1998, 20–64 år procent-enheter	
	55–59 år		60–64 år		20–64 år			
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	37	26	23	38	17	15	4	5
Dorotea	32	19	44	30	18	11	4	1
Lycksele	34	27	52	41	21	14	6	3
Malå	43	31	53	43	22	15	8	3
Nordmaling	32	21	46	33	19	12	6	0
Norsjö	35	20	57	41	24	14	5	3
Robertsfors	24	13	40	22	15	10	3	2
Skellefteå	42	32	57	46	23	15	9	6
Sorsele	33	29	44	40	19	13	4	1
Storuman	34	23	42	39	16	13	4	2
Umeå	27	15	40	27	12	7	3	1
Vilhelmina	35	24	47	41	20	13	5	1
Vindeln	37	22	42	37	19	13	7	3
Vännäs	36	17	45	35	18	11	5	2
Åsele	40	26	58	41	25	14	10	4
Länet	33	23	47	36	17	11	6	3
Riket	24	16	35	25	12	8	3	1

Källa: Försäkringskassan

Har sjuk- eller rehabiliteringspenning.

Fler kvinnor än män är förtidspensionärer och andelarna ligger på en högre nivå i länet än i riket.

Så långt har vi hunnit

- 1864 Mannen förlorar lagstadgad rätt att aga sin hustru.
- 1910 *Anna Grönfelt och Helena Ljungberg väljs in i Umeå stadsfullmäktige.*
- 1919 Alla kvinnor får kommunal rösträtt och blir valbara till kommuner och landsting.
- 1921 Kvinnor får allmän rösträtt och blir valbara till riksdagen.
- 1922 De 5 första kvinnorna väljs in i riksdagen.
- 1942 *Doktor Sigrid Nygren väljs som första kvinna till ordinarie landstingsledamot i Västerbottens län.*
- 1945 *Första kvinnan i Västerbottensbänken i riksdagens andra kammare, Ragnhild Sandström från Umeå.*
- 1947 Första kvinnan i regeringen, Karin Kock.
- 1961 *Andra kvinnan från Västerbotten i riksdagens andra kammare, Astrid Lindekvist från Skellefteå.*
- 1963 *Första och enda kvinnan från Västerbottens län i riksdagens första kammare, Gunvor Stenberg från Umeå.*
- 1980 *Margot Wikström blir kommunestyrelseordförande, den första kvinnan i länet på posten.*
- 1992 *Görel Bohlin blir landshövding i Västerbottens län, den första kvinnan på posten. Bohlin skapade en stiftelse till förmån för Umeå universitet med syfte att understödja och främja genusvetenskap, främst genom olika stipendier.*
- 1995 *Margareta Berggren tillsätts som länets första jämställdhetsdirektör.*
- 2004 *Margot Wallström utses till förste vice ordförande i den nya EU-kommissionen.*
- 2005 *Lycksele och Vännäs kommun integrerar jämställdhetsperspektiv i sin översiktsplanering.*
- 2005 *Sofi Edberg tillsätts som landstingsdirektör, den första kvinnan i länet på posten.*

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004 samt Länsstyrelsen

Statliga styrelser och nämnder 2005

Antal ledamöter samt könsfördelning (%)

	Antal		Könsfördelning (%)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Försäkringsdelegationen	3	4	43	57
Kronofogdemyndigheten	5	4	56	44
Länsarbetsnämnden	5	4	56	44
Länsstyrelsen	6	7	46	54
Skogsvårdsstyrelsen	4	5	44	56
Umeå universitet	6	8	43	57

Källa: Länsstyrelsen

Beslutsgrupperna för EU:s strukturfonder

2005

Mål 1 regionen Norra Norrland. Norrbottens och Västerbottens län

	Antal		Könsfördelning (%)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ledamöter	5	6	45	55

Källa: Länsstyrelsen

Mål 1 i Sverige ska stärka och utveckla tillväxten i Näringslivet.

Landstingsfullmäktige 2005

Antal ledamöter samt könsfördelning (%)

Parti	Antal		Könsfördelning (%)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Moderata samlingspartiet	2	3	40	60
Centerpartiet	4	4	50	50
Folkpartiet liberalerna	4	5	44	56
Kristdemokraterna	4	2	67	33
Miljöpartiet de gröna	1	1	50	50
Socialdemokraterna	16	17	48	52
Vänsterpartiet	5	3	62	38
Totalt	36	35	51	49

	Antal		Könsfördelning (%)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ledamöter i Landstingsstyrelsen	5	10	33	67
Ledamöter i riksdagen från länet	7	4	64	36

Källa: Länsstyrelsen

I landstingsfullmäktige är könsfördelningen bland ledamöterna inom ramen 40–60 procent i alla partier utom Kristdemokraterna och Vänsterpartiet, som båda har över 60 procent kvinnor.

Kommunstyrelsen 2005

Antal ledamöter samt könsfördelning (%)

	Ordinarie ledamöter				Ersättare		
	Antal	Varav ordf.	Könsfördelning (%)		Antal	Könsfördelning (%)	
			Kvinnor	Män		Kvinnor	Män
Bjurholm	9	M	56	44	9	22	78
Dorotea	9	M	33	67	9	33	67
Lycksele	11	Kv	27	73	11	36	64
Malå	9	M	44	56	9	44	56
Nordmaling	13	Kv	38	62	13	31	69
Norsjö	9	M	44	56	9	33	67
Robertsfors	11	M	27	73	11	36	64
Skellefteå	15	M	33	67	9	44	56
Sorsele	9	Kv	22	78	9	11	89
Storuman	13	Kv	31	69	13	15	85
Umeå	15	M	47	53	15	40	60
Vilhelmina	11	M	27	73	11	45	55
Vindeln	11	Kv	36	64	11	55	45
Vännäs	11	M	27	73	11	0	100
Åsele	9	M	33	67	9	11	89

Källa: Länsstyrelsen

I Bjurholm, Malå, Norsjö och Umeå är könsfördelningen bland de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsen inom ramen 40–60 procent. Bland ersättarna uppfyller Malå, Skellefteå, Umeå, Vilhelmina och Vindeln detta kriterium.

Kommunfullmäktigeledamöter

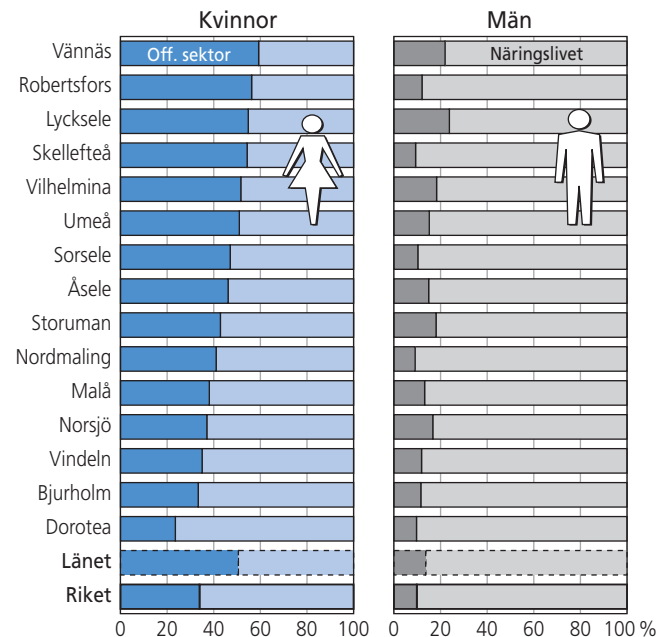
1998 och 2002 efter valet samt december 2005

	Antal		Könsfördelning (%)					
	1998	2002	1998		2002		2005 (dec)	
			Kv	M	Kv	M	Kv	M
Bjurholm	31	31	39	61	42	58	39	61
Dorotea	31	31	32	68	42	58	42	58
Lycksele	41	41	41	59	41	59	41	59
Malå	31	31	39	61	42	58	42	58
Nordmaling	31	31	39	61	39	61	45	55
Norsjö	31	31	45	55	45	55	45	55
Robertsfors	31	31	45	55	39	61	35	65
Skellefteå	65	65	49	51	46	54	45	55
Sorsele	31	31	48	52	32	68	26	74
Storuman	41	41	44	56	44	56	41	59
Umeå	65	65	46	54	46	54	43	57
Vilhelmina	35	35	43	57	49	51	46	54
Vindeln	35	31	40	60	42	58	42	58
Vännäs	35	35	37	63	43	57	46	54
Åsele	31	31	45	55	35	65	39	61
Länet	565	561	43	57	42	58	42	58

Källa: SCB, Valstatistik samt Länsstyrelsen

Sedan valet 2002 har kvinnorna ökat i andel i kommunfullmäktige i Nordmaling, Vännäs och Åsele. I sju av länets kommuner har andelen kvinnor minskat mellan valet 2002 och december 2005.

Chefer efter sektor 2003

Källa: SCB, Yrkesregistret

Kvinnor som är chefer finns i större utsträckning i offentlig sektor än män som är chefer. Chefer i offentlig sektor är vanligare i länet än i riket.

Chefer i offentlig sektor 2003

Länet

	Antal		Könsförd. (%)		Procentuell fördelning	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Högre ämbetsmän och politiker	11	28	28	72	2	6
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	2	.	100	.	.	.
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	2	7	22	78	0	1
Drift- och verksamhetschefer	412	257	62	38	61	52
Chefer för särskilda funktioner	51	94	35	65	8	19
Chefer för mindre företag och enheter	199	111	64	36	29	22
Chefer totalt, offentlig sektor	677	497	58	42	100	100

Källa: SCB, Yrkesregistret

Kvinnor är i majoritet bland drifts- och verksamhetschefer och chefer för mindre företag och enheter. De två chefstjänstemännen i intresseorganisationer är båda kvinnor.

Både bland kvinnor och bland män är det vanligast att vara drifts- och verksamhetschef.

Chefer i näringslivet 2003

Länet

	Antal		Könsförd. (%)		Procentuell fördelning	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Högre ämbetsmän och politiker	0	1	.	100	.	.
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	6	18	25	75	1	1
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	24	347	6	94	4	11
Drift- och verksamhetschefer	140	838	14	86	21	27
Chefer för särskilda funktioner	175	723	19	81	26	23
Chefer för mindre företag och enheter	317	1 223	21	79	48	39
Chefer totalt, näringslivet	662	3 150	17	83	100	100

Källa: SCB, Yrkesregistret

Kvinnor är i minoritet bland alla typer av chefer. Högst andel kvinnor, 25 procent, finns i gruppen chefstjänstemän i intresseorganisationer. Lägst är andelen bland verkställande direktörer, 6 procent, och högre ämbetsmän, där den ende chefen är en man. Både bland kvinnor och bland män är det vanligast att vara chef för mindre företag och enheter.

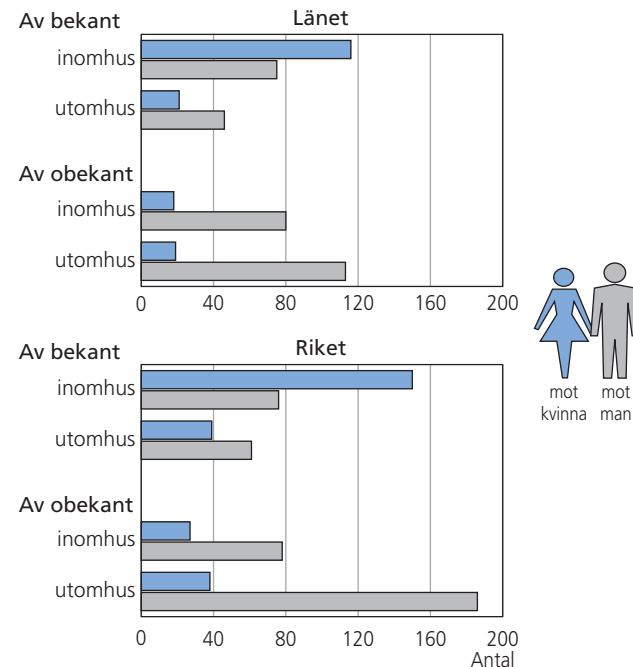
Så långt har vi hunnit

- 1982 All kvinnomisshandel på enskild plats under allmänt åtal.
Förbud mot pornografiska föreställningar på offentlig plats.
- 1998 Lag om våld mot kvinnor. Ändring i brottsbalken.
Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor.
Jämställdhetslagen skärps avseende sexuella trakasserier.
- 1999 Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster.
- 2003 Kommitté för att följa upp och utvärdera Kvinnofridspropositionens myndighetsuppdrag ur ett könsmaktsperspektiv.
- 2004 Prop 2004/05:45, förslag till en ny sexualbrottslagstiftning.

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2004 samt Länsstyrelsen

Anmälda misshandelsbrott 2004

Antal per 100 000 av medelfolkmängden

Källa: BRÅ

Det är vanligast att kvinnor blir misshandlade inomhus av en bekant och män utomhus av en obekant person.

Anmälda misshandelsbrott mot kvinnor 2004

Antal per 100 000 av medelfolkmängden

	Förövaren bekant		obekant	
	utomhus	inomhus	utomhus	inomhus
Bjurholm	-	39	-	-
Dorotea	94	219	31	0
Lycksele	62	211	39	39
Malå	29	86	-	-
Nordmaling	-	106	-	13
Norsjö	22	22	-	-
Robertsfors	-	28	14	14
Skellefteå	7	88	11	17
Sorsele	-	101	-	-
Storuman	30	61	30	15
Umeå	23	133	21	16
Vilhelmina	40	93	40	0
Vindeln	17	86	-	34
Vännäs	23	106	-	47
Åsele	29	147	118	-
Länet	21	116	19	18
Riket	39	150	38	27

Källa: BRÅ

Kvinnor i länet löper lägre risk att drabbas av misshandelsbrott än vad kvinnor i riket gör. Störst är risken att drabbas av brott inomhus av en bekant förövare. Den risken är dock lägre i länet jämfört med i riket.

Anmälda misshandelsbrott mot män 2004

Antal per 100 000 av medelfolkmängden

	Förövaren bekant		obekant	
	utomhus	inomhus	utomhus	inomhus
Bjurholm	-	77	-	-
Dorotea	219	157	63	-
Lycksele	94	86	156	94
Malå	-	-	57	-
Nordmaling	93	13	40	13
Norsjö	-	45	22	-
Robertsfors	-	70	-	14
Skellefteå	31	74	99	82
Sorsele	135	202	-	-
Storuman	30	30	61	46
Umeå	47	82	139	97
Vilhelmina	40	93	147	93
Vindeln	17	17	-	17
Vännäs	47	23	59	35
Åsele	118	-	265	88
Länet	46	75	113	80
Riket	61	76	186	78

Källa: BRÅ

Män i länet löper lägre risk att drabbas av misshandelsbrott än vad män i riket gör. Störst är risken att drabbas av misshandel utomhus av en obekant förövare. Denna risk är dock lägre i länet jämfört med i riket.

Egna anteckningar

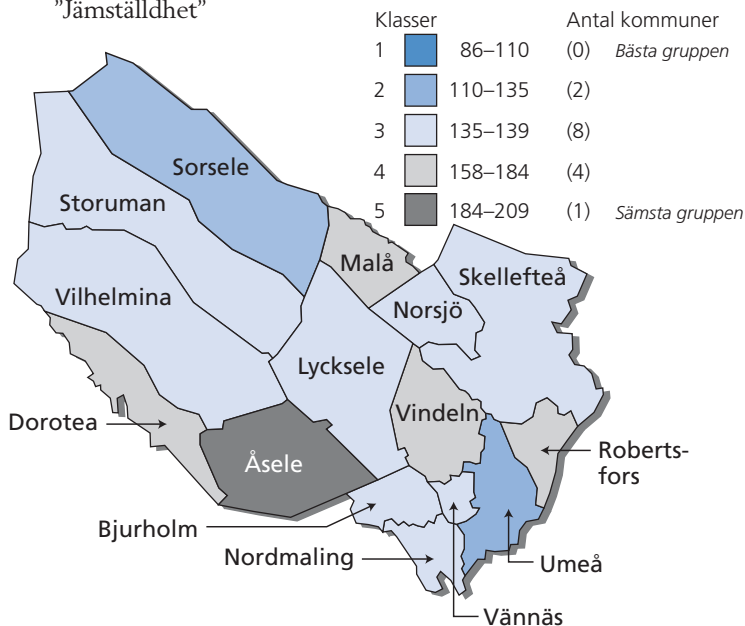
A series of horizontal dotted lines for taking notes.

JämIndex 2005

Kommunerna rangordnas efter en sammanvägning av följande variabler: eftergymnasial utbildning, förvärvsarbete, arbetslöshet, inkomst, näringsgrenar, föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, unga vuxna, ohälsotal, kommunstyrelse, kommunfullmäktige, egna företagare.

Se mer:

www.h.scb.se/scb/bor/scbboju/jam_htm/index.asp
eller www.scb.se – Hitta rätt: A–Ö – Under J sök
"Jämställdhet"

I augusti 2005 presenterades till regeringen ett förslag om en ny jämställdhetspolitik samt ny organisation för denna. Utredningen, SOU 2005: 66 kom att heta "Makt att forma samhället och sitt eget liv". Det nya övergripande målet för jämställdhetspolitiken föreslås vara att:

- Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Där utöver föreslås nya delmål:

- Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att utöva ett aktivt medborgarskap och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Kvinnor och män ska ha samma möjligheter till avlönat arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att ge och få omsorg utan att underordnas. Det obetalda arbetet ska delas lika.
- Kvinnor och män ska ha samma möjlighet till kroppslig integritet. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Länsstyrelsen
Västerbottens län

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Genus
Forum

– Kunskap om jämställdhet